YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (viides jaosto)

8 päivänä marraskuuta 2001 *

Asiassa C-143/99,

jonka Verfassungsgerichtshof (Itävalta) on saattanut EY:n perustamissopimuksen 177 artiklan (josta on tullut EY 234 artikla) nojalla yhteisöjen tuomioistuimen käsiteltäväksi saadakseen tässä kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevissa asioissa

Adria-Wien Pipeline GmbH ja

Wietersdorfer & Peggauer Zementwerke GmbH

vastaan

Finanzlandesdirektion für Kärnten,

ennakkoratkaisun EY:n perustamissopimuksen 92 artiklan (josta on muutettuna tullut EY 87 artikla) tulkinnasta,

* Oikeudenkäyntikieli: saksa.

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (viides jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja P. Jann sekä tuomarit A. La Pergola, L. Sevón, M. Wathelet (esittelevä tuomari) ja C. W. A. Timmermans,

julkisasiamies: J. Mischo,
kirjaaja: johtava hallintovirkamies H. A. Rühl,

ottaen huomioon kirjalliset huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

— Adria-Wien Pipeline GmbH, edustajanaan Rechtsanwalt W.-D. Arnold,

— Itävallan hallitus, asiamiehenään C. Pesendorfer,

— Tanskan hallitus, asiamiehenään J. Molde,

— Suomen hallitus, asiamiehenään T. Pynnä,

— Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehinään V. Kreuschitz, P. F. Nemitz ja J. M. Flett,

ottaen huomioon suullista käsittelyä varten laaditun kertomuksen,

kuultuaan Adria-Wien Pipeline GmbH:n, Itävallan hallituksen, Tanskan hallituksen ja komission 15.3.2001 pidetyssä istunnossa esittämät suulliset huomautukset,

kuultuaan julkisasiamiehen 8.5.2001 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Verfassungsgerichtshof on esittänyt yhteisöjen tuomioistuimelle 10.3.1999 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut yhteisöjen tuomioistuimeen 21.4.1999, EY:n perustamissopimuksen 177 artiklan (josta on tullut EY 234 artikla) nojalla kaksi ennakkoratkaisukysymystä perustamissopimuksen 92 artiklan (josta on muutettuna tullut EY 87 artikla) tulkinnasta.

2 Nämä kysymykset on esitetty asioissa, joissa valittajina ovat Adria-Wien Pipeline GmbH ja Wietersdorfer & Peggauer Zementwerke GmbH ja vastapuolena Finanzlandesdirektion für Kärnten ja jotka koskevat energiaveron palauttamista.

3 Itävallan tasavalta hyväksyi, julkaisi ja saattoi voimaan samanaikaisesti verouudistuksen yhteydessä seuraavat kolme lakia, jotka liittyivät vuoden 1996 Strukturanpassungsgesetziin (rakennemuutoksista annettu laki) (BGBl. 1996, nro 201):

— Elektrizitätsabgabegesetz (sähköenergian verotuksesta annettu laki; jäljempänä EAG)

— Erdgasabgabegesetz (maakaasun verotuksesta annettu laki; jäljempänä EGAG)

— Energieabgabenvergütungsgesetz (energiaveron palauttamisesta annettu laki; jäljempänä EAVG).

4 EAG:n mukaan sähköenergian kulutuksesta kannetaan veroa, jonka suuruus on 0,00726728 euroa kilowattitunnilta. EAG:n 1 §:n 1 momentin mukaan sähköveroa kannetaan

— sähköenergian toimituksista muille kuin sähkön jakelusta vastaaville yrityksille sekä

— sähkön jakelusta vastaavien yritysten sähköenergian kulutuksesta sekä käyttäjän itsensä tuottaman sähköenergian kulutuksesta tai veron alueellisella soveltamisalalla siirretystä sähköenergiasta.

5 EAG:n 6 §:n 3 momentin mukaan sähkön toimittaja vyöryttää veron sähkön saajalle.

6 EGAG sisältää samansisältöiset säännökset maakaasun toimituksesta ja kulutuksesta.

7 EAVG:ssä säädetään maakaasusta ja sähköstä EGAG:n ja EAG:n nojalla kannettujen energiaverojen osittaisesta palauttamisesta. Tämän lain 1 §:n 1 momentin mukaan maakaasusta ja sähköstä kannettavat energiaverot on pyynnöstä palautettava siltä osin kuin ne yhteensä ylittävät 0,35 prosenttia energian kuluttajan tuotannon nettoarvosta. Palautettavasta määrästä vähennetään enintään 5 000 Itävallan šillingin suuruinen kiinteä summa.

8 EAVG:n 2 §:n 1 momentin mukaan kuitenkin oikeus energiaveron palautukseen on ainoastaan niillä yrityksillä, joiden pääasiallinen toiminta koostuu aineellisten hyödykkeiden valmistuksesta.

9 Yritykset, jotka eivät täyttäneet tätä viimeksi mainittua edellytystä, eivät saaneet palautusta. Näin tapahtui Adria-Wien Pipeline GmbH:lle, joka on pääasian ensin mainittu valittaja ja jonka toimialaan kuuluu muun muassa öljyputkien rakentaminen ja käyttö.

10 Verfassungsgerichtshofin käsiteltävänä on useita energiaverojen palautusvaatimusten hylkäämisiä koskevia valituksia, ja se pohtii, annetaanko EAVG:n säännöksillä perustamissopimuksen 92 artiklassa tarkoitettua valtiontukea.

11 Verfassungsgerichtshofilla on epäilyksiä energiaveron palautuksen valikoivuudesta. Sen mukaan oikeuskäytännössä ei vielä ole ratkaistu kysymystä siitä, voidaanko toimenpidettä pitää valikoivana pelkästään sillä perusteella, että aineellisia hyödykkeitä valmistavia yrityksiä ja palveluja tuottavia yrityksiä kohdellaan palautuksen osalta eri tavalla, minkä vuoksi toimenpiteeseen voitaisiin soveltaa valtiontukia koskevia säännöksiä ja määräyksiä.

12 Jos vastaus tähän kysymykseen on myöntävä, ennakkoratkaisua pyytävä tuomioistuin haluaa selvitystä siihen, olisiko kyseinen toimenpide määriteltävä valtiontueksi myös siinä tapauksessa, että kaikki yritykset voisivat saada energiaveron palautuksen.

13 Näin ollen Verfassungsgerichtshof on esittänyt yhteisöjen tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

"1) Onko EY:n perustamissopimuksen 92 artiklassa tarkoitettuna valtiontukena pidettävä jäsenvaltion sellaista lainsäädäntötointa, jossa säädetään maakaasun ja sähköenergian osalta kannetun energiaveron osittaisesta palauttamisesta, kun palautuksen voivat saada vain ne yritykset, joiden pääasiallinen toiminta todistettavasti koostuu aineellisten taloushyödykkeiden valmistuksesta?

2) Vastauksen ensimmäiseen kysymykseen ollessa myöntävä: Onko tällaista lainsäädäntötoimea pidettävä myös silloin EY:n perustamissopimuksen 92 artiklassa tarkoitettuna valtiontukena, jos palautuksen voi saada jokainen yritys siitä riippumatta, koostuuko sen pääasiallinen toiminta aineellisten taloushyödykkeiden valmistuksesta?"

Ennakkoratkaisukysymysten tutkittavaksi ottaminen

14 Itävallan hallitus pohtii sitä, mikä merkitys ennakkoratkaisukysymyksillä on kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevissa asioissa, kun otetaan huomioon Itävallan tuomioistuinten toimivaltajako.

15 Se toteaa, että Itävallan perustuslaissa hallintopäätösten tuomioistuinvalvonta on jaettu Verwaltungsgerichtshofin ja Verfassungsgerichtshofin kesken. Viimeksi mainittu voi tutkia perustuslain vastaisuuden ainoastaan tilanteissa, joissa alemmanasteisilla säännöksillä rikotaan perustuslakia vakavalla ja siten myös ilmeisellä tavalla. Tällaista tilannetta lukuun ottamatta sen on jätettävä asia Verwaltungsgerichtshofin tutkittavaksi.

16 Vaikka riidanalainen toimenpide olisi valtiontukea, kansallinen lainsäätäjä ei kuitenkaan ole Itävallan hallituksen mielestä ilmeisellä tavalla rikkonut asiaa koskevia yhteisön oikeussääntöjä. Kuten ennakkoratkaisupyynnön perusteluista ilmenee, Verfassungsgerichtshof on tältä osin kuitenkin epävarma. Viimeksi mainitulla ei näin ollen Itävallan hallituksen mukaan ole toimivaltaa ratkaista kyseessä olevia pääasioita.

17 Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan on asiaa käsittelevän kansallisen tuomioistuimen tehtävänä harkita, onko ennakkoratkaisu tarpeen asian ratkaisemiseksi ja onko sen yhteisöjen tuomioistuimelle esittämillä kysymyksillä merkitystä asian kannalta. Yhteisöjen tuomioistuin voi kuitenkin kieltäytyä vastaamasta kansallisen tuomioistuimen esittämään ennakkoratkaisukysymykseen, jos on ilmeistä, että kansallisen tuomioistuimen pyytämällä yhteisön oikeuden tulkitsemisella ei ole mitään yhteyttä kansallisessa tuomioistuimessa käsiteltävän asian tosiseikkoihin tai kohteeseen (ks. esim. asia C-379/98, PreussenElektra, tuomio 13.3.2001, Kok. 2001, s. I-2099, 38 ja 39 kohta).

18 Ennakkoratkaisua pyytävässä tuomioistuimessa vireillä olevissa asioissa tilanne ei kuitenkaan ole tällainen, koska nämä asiat koskevat energiaverojen palauttamisesta annettuja kansallisia säännöksiä ja koska kyseinen tuomioistuin kysyy, onko tätä veronpalautusta pidettävä perustamissopimuksen 92 artiklassa tarkoitettuna valtiontukena.

19 Kansallisen tuomioistuimen toimivallan puuttumista koskevan väitteen osalta on todettava, että yhteisöjen tuomioistuimen tehtävänä ei ole tutkia sitä, onko se päätös, jolla ennakkoratkaisupyyntö esitetään, tehty oikeudenkäyntimenettelyä ja tuomioistuinten organisaatiota koskevien kansallisten säännösten mukaisesti (ks. asia 65/81, Reina, tuomio 14.1.1982, Kok. 1982, s. 33, 7 kohta; Kok. Ep. VI, s. 285; asia C-10/92, Balocchi, tuomio 20.10.1993, Kok. 1993, s. I-5105, 16 kohta ja asia C-39/94, SFEI ym., tuomio 11.7.1996, Kok. 1996, s. I-3547, 24 kohta).

20 Edellä esitetyn perusteella Verfassungsgerichtshofin esittämät kysymykset on tutkittava.

Ennakkoratkaisukysymykset

Alustavia huomautuksia

21 Aluksi on syytä kuvailla perustamissopimuksessa määrätty valtiontukien valvontajärjestelmä ja komission sekä kansallisten tuomioistuinten tehtävät valvonnan toteuttamisessa, mitä yhteisön tuomioistuin valvoo.

22 EY:n perustamissopimuksen 3 artiklan g kohdan (josta on muutettuna tullut EY 3 artiklan 1 kohdan g alakohta) mukaan yhteisön toimintaan sisältyy sellai-

sen järjestelmän käyttöönotto, jolla taataan, ettei kilpailu sisämarkkinoilla vääristy. Perustamissopimuksen 92 artiklan 1 kohdassa todetaan, että jäsenvaltion myöntämä taikka valtion varoista myönnetty tuki, joka vääristää tai uhkaa vääristää kilpailua suosimalla jotakin yritystä tai tuotannonalaa, ei sovellu yhteismarkkinoille, siltä osin kuin se vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan.

23 Tämän kiellon tehokkuuden turvaamiseksi EY:n perustamissopimuksen 93 artiklassa (josta on tullut EY 88 artikla) komissiolle annetaan erityinen valvontatehtävä ja jäsenvaltioille selviä velvollisuuksia, joiden tarkoituksena on helpottaa komission valvontatehtävää ja välttää se, että asia tulisi komission käsiteltäväksi vasta tilanteessa, jossa kieltoa on jo rikottu.

24 Perustamissopimuksen 93 artiklan 3 kohdan mukaan komissiolle on ensinnäkin annettava tieto tuen myöntämistä tai muuttamista koskevasta suunnitelmasta niin ajoissa, että se voi esittää huomautuksensa. Tämän jälkeen kyseisessä kohdassa komissio velvoitetaan aloittamaan viipymättä perustamissopimuksen 93 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu kontradiktorinen menettely, jos se katsoo, että ilmoitettu suunnitelma ei sovellu yhteismarkkinoille. Lopuksi perustamissopimuksen 93 artiklan 3 kohdan viimeisessä virkkeessä jäsenvaltiota kielletään selvästi toteuttamasta ehdottamiaan toimenpiteitä, ennen kuin menettelyssä on annettu lopullinen päätös.

25 Kuten yhteisöjen tuomioistuin on muun muassa asiassa 171/83 R, komissio vastaan Ranska, 20.9.1983 antamassaan määräyksessä (Kok. 1983, s. 2621, 12 kohta) korostanut, perustamissopimuksen 93 artiklan 3 kohdan viimeisellä virkkeellä turvataan tässä artiklassa säädetty valvontamekanismi, joka puolestaan on olennainen tae yhteismarkkinoiden toiminnan kannalta.

26 Kansallisten tuomioistuinten osallistuminen valtiontukien valvontajärjestelmään perustuu siihen, että 93 artiklan 3 kohdan viimeisessä virkkeessä määrätyllä, tukisuunnitelmien täytäntöönpanoa koskevalla kiellolla on välitön oikeusvaikutus.

27 Kansallisten tuomioistuinten on taattava yksityisille, että tämän oikeussäännön rikkomisesta määrätään kaikki seuraamukset kansallisen lain mukaisesti, mikä koskee tukien täytäntöönpanotoimenpiteiden pätevyyttä sekä tämän määräyksen taikka mahdollisten välitoimien vastaisesti myönnettyjen taloudellisten tukien palauttamista (ks. asia C-354/90, Fédération nationale du commerce extérieur des produits alimentaires ja Syndicat national des négociants et transformateurs de saumon, tuomio 21.11.1991, Kok. 1991, s. I-5505, 12 kohta; Kok. Ep. XI, s. 495).

28 Verfassungsgerichtshof on tietoinen edellä mainituista periaatteista, joten se on esittänyt yhteisöjen tuomioistuimelle ennakkoratkaisukysymyksiä ainoastaan sitä varten, että se pystyisi tarvittaessa määräämään seuraamukset siitä, että jäsenvaltio ei ole noudattanut perustamissopimuksen 93 artiklan 3 kohdan viimeistä virkettä, kun se ei ole ilmoittanut kyseessä olevaa kansallista lainsäädäntöä komissiolle.

29 Vaikka kansallisten tuomioistuinten on tällaisessa tilanteessa ratkaistava, onko kansallinen toimenpide luonnehdittava perustamissopimuksessa tarkoitetuksi valtiontueksi, ne eivät voi ratkaista kysymystä tukitoimenpiteiden soveltuvuudesta yhteismarkkinoille, koska komissiolla on yksinomainen toimivalta arvioida tätä yhteisöjen tuomioistuimen valvonnassa (ks. em. asia Fédération nationale du commerce extérieur des produits alimentaires ja Syndicat national des négociants et transformateurs de saumon, tuomion 14 kohta).

30 Tältä osin on muistettava, ettei valtiontukia koskeva periaatteellinen kielto ole täydellinen eikä ehdoton. Komissiolle on nimittäin perustamissopimuksen 92 artiklan 3 kohdassa annettu laaja harkintavalta, jonka turvin se voi todeta tietyt tuet yhteismarkkinoille soveltuviksi perustamissopimuksen 92 artiklan 1 kohdassa määrätystä yleisestä kiellosta poiketen.

31 Tässä yhteydessä on todettava, että ympäristönsuojelun asettamat vaatimukset voi olla tavoite, jonka vuoksi tiettyjen valtiontukien voidaan todeta soveltuvan

yhteismarkkinoille (ks. mm. komission tiedonanto ympäristönsuojeluun myönnettyä tukea koskevista suuntaviivoista, EYVL 1994, C 72, s. 3).

32 Edellä esitetyn perusteella se, miten yhteisöjen tuomioistuin vastaa ennakkoratkaisua pyytävälle tuomioistuimelle sen osalta, onko kyseessä olevia toimenpiteitä pidettävä valtiontukena, ei ennalta ratkaise sitä, ovatko ne perustamissopimuksen mukaisia.

Toinen kysymys

33 Toisella kysymyksellään, joka on aiheellista tutkia ensin, kansallinen tuomioistuin pyytää vastausta ensisijaisesti siihen, onko sen käsiteltävänä olevia toimenpiteitä pidettävä perustamissopimuksen 92 artiklassa tarkoitettuina valtiontukina, vaikka niitä sovelletaan kaikkiin kyseisen valtion alueella sijaitseviin yrityksiin näiden toimialasta ja toiminnasta riippumatta.

34 Kuten perustamissopimuksen 92 artiklan 1 kohdan sanamuodosta ilmenee, jäsenvaltion myöntämää taloudellista etua on pidettävä tukena ainoastaan, jos sillä suositaan "jotakin yritystä tai tuotannonalaa" sen tietynasteisen valikoivuuden vuoksi.

35 Näin ollen valtion toimenpide, joka hyödyttää erotuksetta kaikkia kyseisen valtion alueella sijaitsevia yrityksiä, ei voi olla valtiontukea.

36 Toiseen ennakkoratkaisukysymykseen on tällä perusteella vastattava, että kansallisen tuomioistuimen käsiteltävänä olevia toimenpiteitä ei ole pidettävä perustamissopimuksen 92 artiklassa tarkoitettuina valtiontukina silloin, kun niitä sovelletaan kaikkiin kyseisen valtion alueella sijaitseviin yrityksiin näiden toimialasta ja toiminnasta riippumatta.

Ensimmäinen kysymys

37 Ensimmäisellä kysymyksellään kansallinen tuomioistuin pyytää vastausta siihen, onko EY:n perustamissopimuksen 92 artiklassa tarkoitettuna valtiontukena pidettävä kansallisia toimenpiteitä, joissa säädetään maakaasusta ja sähköstä kannetun energiaveron osittaisesta palauttamisesta ainoastaan sellaisille yrityksille, joiden pääasiallinen toiminta todistettavasti koostuu aineellisten hyödykkeiden valmistuksesta.

38 Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan tuen käsite on yleisluonteisempi kuin avustuksen käsite. Tuella ei tarkoiteta ainoastaan positiivisia suorituksia vaan myös toimenpiteitä, jotka eivät ole avustuksia sanan suppeassa merkityksessä mutta jotka eri tavoin alentavat yritysten vastattavaksi tavallisesti kuuluvia kustannuksia ja ovat siten sekä luonteeltaan että vaikutuksiltaan avustusten kaltaisia (ks. asia 30/59, De Gezamenlijke Steenkolenmijnen in Limburg v. korkea viranomainen, tuomio 23.2.1961, Kok. 1961, s. 1, 39; Kok. Ep. I, s. 69; asia C-387/92, Banco Exterior de España, tuomio 15.3.1994, Kok. 1994, s. I-877, 13 kohta ja asia C-200/97, Ecotrade, tuomio 1.12.1998, Kok. 1998, s. I-7907, 34 kohta).

39 Näiden periaatteiden mukaisesti yhteisöjen tuomioistuin on jo katsonut, että valtiontukena voidaan pitää tietyntyyppisten yritysten hyväksi sovellettavaa energialähteen tavanomaista alhaisempaa hinnoittelua silloin, kun hinnoittelu voidaan katsoa kyseisen jäsenvaltion vahvistamaksi, koska siitä määrää julkisvallan valvonnassa ja ohjeiden mukaan toimiva laitos tai elin, ja kun jäsenvaltio

tavanomaisesta taloudellisesta toimijasta poiketen käyttää valtaansa antaakseen energian kuluttajille rahallista etua ja luopuu itse voitosta, jonka se muuten voisi saada (ks. yhdistetyt asiat 67/85, 68/85 ja 70/85, Van der Kooy ym. v. komissio, tuomio 2.2.1988, Kok. 1988, s. 219, 28 kohta; Kok. Ep. IX, s. 307).

40 Edellä esitettyjen seikkojen perusteella valtiontukena voidaan pitää sitä, että energiaa toimitetaan suosivin ehdoin aineellisia hyödykkeitä valmistaville yrityksille, mihin kansallisessa tuomioistuimessa kyseessä oleva kansallinen lainsäädäntö johtaa (ks. em. asia SFEI ym., tuomion 59 kohta).

41 Perustamissopimuksen 92 artiklan soveltamisen kannalta on yhdentekevää, parantuuko vai huonontuuko mahdollista tukea saaneen yrityksen tilanne aikaisempaan oikeustilaan verrattuna tai pysyykö se ennallaan (ks. asia 57/86, Kreikka v. komissio, tuomio 7.6.1988, Kok. 1988, s. 2855, 10 kohta). Tietyn lainsäädännön osalta on ratkaistava ainoastaan se, suositaanko valtion toimenpiteellä perustamissopimuksen 92 artiklan 1 kohdassa tarkoitetulla tavalla "jotakin yritystä tai tuotannonalaa" verrattuna muihin yrityksiin, jotka ovat toimenpiteellä tavoitellun päämäärän kannalta samankaltaisessa tosiasiallisessa tai oikeudellisessa tilanteessa (ks. asia C-75/97, Belgia v. komissio, tuomio 17.6.1999, Kok. 1999, s. I-3671, 28—31 kohta).

42 Yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan tämä valikoivuutta koskeva edellytys ei täyty, jos toimenpide on — siitä huolimatta, että yritys saa siitä etua — perusteltu sen järjestelmän luonteen tai yleisen rakenteen vuoksi, jossa sitä sovelletaan (asia 173/73, Italia v. komissio, tuomio 2.7.1974, Kok. 1974, s. 709, 33 kohta; Kok. Ep. II, s. 323 ja em. asia Belgia v. komissio, tuomion 33 kohta).

43 Tältä osin Itävallan hallitus huomauttaa, että energiaverojen käyttöönotto ja osittainen palautus eivät olleet erillisiä toimenpiteitä vaan ne liittyivät vuoden

1996 Strukturanpassungsgesetziin, jossa annetaan kokonaisvaltaiset säännökset talousarvion vakauttamiseksi tarkoitetuista toimenpiteistä. Koska nämä säännökset koostuvat yleisistä, sosiaalisesti tasapainoitetuista toimista, jotka vaikuttavat kaikkiin sosiaalisiin ja ammatillisiin ryhmiin, niitä on Itävallan hallituksen mukaan tarkasteltava kokonaisuutena.

44 Itävallan hallituksen mukaan tämän kaltaisten kokonaisvaltaisten säännösten ollessa kyseessä käy usein myös niin, että uusia säännöksiä, jotka vaikuttavat suhteettomalla tavalla tiettyyn toimijaryhmään, ei voida täysimittaisesti soveltaa tähän ryhmään siinä vaiheessa, kun ne otetaan käyttöön. Se, että energiaverot palautetaan ainoastaan aineellisia hyödykkeitä valmistaville yrityksille, on perusteltua nimenomaan sen vuoksi, että kyseiset verot olisivat vaikuttaneet näihin yrityksiin suhteessa enemmän kuin muihin yrityksiin.

45 Itävallan hallitus katsoo, että koska tämäntyyppinen toimenpide perustuu objektiivisiin kriteereihin ja hyödyttää erittäin lukuisia yrityksiä, sitä ei voida pitää perustamissopimuksen 92 artiklan 1 kohdassa edellytetyllä tavalla valikoivana.

46 Myös Tanskan hallitus katsoo, että tässä asiassa kyseessä olevat Itävallan säännökset ovat yleisiä toimenpiteitä, jotka eivät kuulu perustamissopimuksen 92 artiklan 1 kohdan soveltamisalaan.

47 Ensinnäkin Tanskan hallitus huomauttaa, että kansallisessa tuomioistuimessa kyseessä olevaa energiaveroa, jonka soveltamisala on yleinen, kannetaan objektiivisten perusteiden mukaisesti. Lisäksi se toteaa, että näiden verojen palauttamista koskevat Itävallan säännökset kuuluvat olennaisena osana energiaverotusta koskevaan yleiseen järjestelmään. Lopuksi se katsoo, että koska lainsäätäjä on suoraan määritellyt veronpalautuksen edellytykset, toimivaltaisilla viranomaisilla ei ole minkäänlaista harkintavaltaa niiden yritysten valinnassa, jotka saavat tämän edun, eivätkä ne voi muuttaa sen ulottuvuutta.

48 Ensinnäkin on muistettava, että valtion aloitetta ei voida pitää yleisenä talouspoliittisena toimenpiteenä siitä hyötyvien yritysten suuren lukumäärän perusteella, eikä sillä perusteella, että nämä yritykset toimivat useilla erilaisilla ja merkittävillä aloilla (ks. em. asia Belgia v. komissio, 32 kohta).

49 Toiseksi sitä, että edut myönnetään yrityksille, joiden pääasiallinen toiminta koostuu aineellisten hyödykkeiden valmistuksesta, ei voida perustella vuoden 1996 Strukturanpassungsgesetzillä luodun verojärjestelmän luonteella tai yleisellä rakenteella.

50 Palveluja tarjoavat yritykset saattavat nimittäin olla energian suurkuluttajia samalla tavalla kuin aineellisia hyödykkeitä valmistavat yritykset ja ne saattavat joutua maksamaan energiaveroja, jotka ylittävät 0,35 prosenttia niiden tuotannon nettoarvosta, mikä aineellisia hyödykkeitä pääasiallisesti valmistavien yritysten osalta riittää antamaan oikeuden energiaverojen palautukseen.

51 Tältä osin on todettava, ettei kyseessä olevasta kansallisesta lainsäädännöstä millään tavalla ilmene, että pääasiallisesti aineellisia hyödykkeitä valmistaville yrityksille varattua veronpalautusta voitaisiin pitää ainoastaan väliaikaisena järjestelynä, jonka avulla nämä yritykset voisivat vähitellen sopeutua uusiin säännöksiin sen vuoksi, että uudet säännökset vaikuttavat niihin suhteessa enemmän kuin muihin yrityksiin, kuten Itävallan hallitus väittää.

52 Toisaalta käsiteltävänä olevan kansallisen lainsäädännön taustalla olevat ympäristönsuojelusyyt eivät oikeuta sitä, että maakaasun tai sähkön käyttöä palveluja tarjoavissa yrityksissä kohdellaan verotuksellisesti eri tavalla kuin näiden energiamuotojen käyttöä aineellisia hyödykkeitä valmistavissa yrityksissä. Molempien alojen energiankulutus on yhtä vahingollista ympäristölle.

53 Edellä esitetystä seuraa, että vaikka kyseessä olevassa kansallisessa lainsäädännössä käytetty erotteluperuste on objektiivinen, sitä ei voida pitää perusteltuna tämän lainsäädännön luonteen tai yleisen rakenteen vuoksi, joten tämä objektiivisuus ei poista riidanalaisen toimenpiteen tukiluonnetta.

54 Lopuksi on todettava, että kuten komissio on perustellusti huomauttanut, käsiteltävänä olevan kansallista lakia koskevan esityksen perusteluista ilmenee, että aineellisia hyödykkeitä valmistaville yrityksille myönnettävien etujen tarkoituksena oli säilyttää näiden yritysten kilpailukyky muun muassa Euroopan yhteisössä.

55 Edellä esitetyn perusteella ensimmäiseen kysymykseen on vastattava, että sellaisia kansallisia toimenpiteitä, joissa säädetään maakaasusta ja sähköstä kannetun energiaveron osittaisesta palauttamisesta ainoastaan sellaisille yrityksille, joiden pääasiallinen toiminta todistettavasti koostuu aineellisten hyödykkeiden valmistuksesta, on pidettävä perustamissopimuksen 92 artiklassa tarkoitettuna valtiontukena.

Oikeudenkäyntikulut

56 Yhteisöjen tuomioistuimelle huomautuksensa esittäneille Itävallan, Tanskan ja Suomen hallituksille sekä Euroopan yhteisöjen komissiolle aiheutuneita oikeudenkäyntikuluja ei voida määrätä korvattaviksi. Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely yhteisöjen tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (viides jaosto)

on ratkaissut Verfassungsgerichtshofin 10.3.1999 tekemällään päätöksellä esittämät kysymykset seuraavasti:

1) **Kansallisia toimenpiteitä, joissa säädetään maakaasusta ja sähköstä kannettujen energiaverojen osittaisesta palauttamisesta, ei ole pidettävä EY:n perustamissopimuksen 92 artiklassa (josta on muutettuna tullut EY 87 artikla) tarkoitettuina valtiontukina silloin, kun niitä sovelletaan kaikkiin kyseisen valtion alueella sijaitseviin yrityksiin näiden toimialasta ja toiminnasta riippumatta.**

2) **Kansallisia toimenpiteitä, joissa säädetään maakaasusta ja sähköstä kannetun energiaveron osittaisesta palauttamisesta ainoastaan sellaisille yrityksille, joiden pääasiallinen toiminta todistettavasti koostuu aineellisten hyödykkeiden valmistuksesta, on pidettävä perustamissopimuksen 92 artiklassa tarkoitettuna valtiontukena.**

Jann La Pergola Sevón

Wathelet Timmermans

Julistettiin Luxemburgissa 8 päivänä marraskuuta 2001.

R. Grass P. Jann

kirjaaja viidennen jaoston puheenjohtaja